

ODSTRANĚNÍ PROPADU TRAŽOVÉ RYCHLOSTI V ÚSEKU KANÍN - PŘEVÝŠOV

Posouzení vlivů záměru na PO/EVL podle § 45i zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Zpracovatel:
Prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

únor 2014

Předmět hodnocení	Posouzení vlivů záměru realizace projektu „ Odstranění propadu traťové rychlosti v úseku Kanín - Převýšov “ na PO/EVL podle § 45i zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění viz objednávka č. 9012012 ze dne 3. ledna 2014
Objednatel	Tým dopravního inženýrství, s.r.o. zastoupený Ing. Miroslavem Ryklem Moskevská 532/60, 101 00 Praha 10 IČ: 24831832, DIČ: CZ24831832 Kontakty: e-mail: rykl@email.cz Mobil: 602424825
Zpracovatel	Prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. autorizovaná osoba pro hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění (rozhodnutí č. j. 630/1035/05 ze dne 18. 8. 2005), prodloužení autorizace – rozhodnutí č. j. 51627/ENV/10, 1545/630/10 ze dne 17. 6. 2010 (viz. Příloha 8.2) Klešická 1554, 190 16 Praha 9 Újezd n. L. IČ: 49363743, DIČ: CZ530927437 Bankovní spojení: ČSOB a.s. Číslo účtu: 103 899 530/0300 Kontakty: e-mail: bejcek@fzp.czu.cz , vbejcek@seznam.cz Mobil: 606474485
Spolupráce	Vít Dvořák, RNDr. Lubor Urbánek

V Praze, 28. února 2014

.....
Prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

1 Úvod

Po vstupu České republiky do Evropské unie bylo nezbytné do české legislativy včlenit právní normy Evropské unie na ochranu přírody, konkrétně – Směrnicí Rady č. 79/409/EEC o ochraně volně žijících ptáků a Směrnicí Rady č. 92/43/EEC o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Stalo se tak při novelizaci zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v roce 2004. Součástí výše citovaných směrnic je povinnost zajistit územní ochranu pro vybraná stanoviště a lokality vybraných druhů tzv. **Natura 2000**. Z tohoto důvodu je nutné posuzovat vliv veškerých plánovaných záměrů na tento systém územní ochrany ohrožených přírodních fenoménů. To stanovuje § 45h zák. č. 114/1992, kde je uvedeno: „Jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality (EVL) nebo ptačí oblasti (PO), podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany z uvedených hledisek...“

1.1 Zadání

Předložené posouzení vlivu záměru realizace projektu „**Odstranění propadu traťové rychlosti v úseku Kanín - Převýšov**“ na PO/EVL vzniklo na základě objednávky č. 9012012 od firmy Tým dopravního inženýrství, s.r.o., ze dne 3. ledna 2014 a je vypracováno dle ustanovení § 45i zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Důvodem je stanovisko příslušného OOP, konkrétně odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Středočeského kraje, ze dne 10. 9. 2013, č. j. 116599/2013/KUS K, spisová značka: 87012SZ_116599/2013/KUS K. V něm je mimo jiné uvedeno: „Jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 77a odst. 4, písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, sděluje, že v souladu s ust. § 45i zákona č. 114/1992 Sb., na území v působnosti KÚSK nelze vyloučit významný vliv předloženého záměru na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“. Zdůvodnění stanoviska: „Navrhovaný záměr – jeho část, se nachází v evropsky významné lokalitě Žehuňsko s předmětem ochrany roháče obecného, vrkoče útlého a významných typů evropských stanovišť a v ptačí oblasti Žehuňský rybník – Obora Kněžičky s předmětem ochrany bukáčka malého a chrástala kropenatého, ale i s výskytem mnoha dalších významných druhů vodních ptáků, které tato lokalita hostí. Samotná oprava stávajících zařízení na železničním úseku by neměla mít takový vliv na lokality, zejména proto, že se jedná o dočasnou záležitost za předpokladu, že práce budou prováděny pouze v úseku stávající stavby a nebude zasahováno do okolního prostředí.“

Vzhledem k tomu, že v rámci záměru se počítá i s navýšením rychlosti mezi obcí Choťovice a obcí Zbraň (na úseku řešeném v rámci působnosti Středočeského kraje), je zde možné negativní ovlivnění populací vodních ptáků, neboť inkriminovaný úsek trati se nalézá v oblasti 2 až 3 hnízdních okrsků bukáčka malého, který je zde předmětem ochrany. Každoročně podle údajů ornitologů dochází ke srážkám ptáků s vlakem, což by při zvýšené průjezdní rychlosti zvyšovalo už tak velké riziko kolize. (viz Příloha I).“

1.2 Cíl hodnocení

Cílem tohoto naturového hodnocení je zjistit, zda plánovaný záměr má či nemá významný negativní vliv na celistvost (integritu) a předměty ochrany záměrem dotčených PO/EVL. Na tomto místě je vhodné poznamenat, že cílem naturového hodnocení není hodnotit či zohledňovat socioekonomické přínosy záměru a ani navrhopvat úpravy záměru. Doklad o příslušné autorizaci zpracovatele je v Příloze 8.2

1.3 Postup zpracování hodnocení

Území PO Žehuňský rybník – Obora Kněžičky a EVL Žehuňsko je z hlediska ochrany přírody nesmírně cennou lokalitou s vysokým přírodovědným významem. Podstatná část plochy těchto lokalit soustavy Natura 2000 je souběžně chráněna jako zvláště chráněná území dle právních norem České republiky – NPP Žehuňský rybník, NPR Kněžičky, NPP Kopicčácký rybník a PP Báh... Tradičně tento přírodovědný fenomén navštěvují experti na různé skupiny biota. Zcela jistě neprobádanější skupinou jsou ptáci, kteří jsou zde sledováni řadou profesionálních i amatérských ornitologů po celá desetiletí. Díky tomu odtud existuje dostatečné množství dat z let minulých i ze současnosti. To se samozřejmě týká i předmětů ochrany PO Žehuňský rybník – Obora Kněžičky bukáčka malého a chřástala kropenatého. Je prováděn pravidelný monitoring podle schválené metodiky (**HORA ET AL. 2010**). Konkrétně se tomuto problému na PO Žehuňský rybník – Obora Kněžičky věnují kolegové L. Urbánek, M. Jelínek a J. Vyskočil. Z těchto důvodů není nutné provádět cílený terénní průzkum zaměřený na lokalizaci hnízdících párů uvedených předmětů ochrany. Naturový posuzovatel navštívil předmětné území jednou na podzim 2013 a provedl terénní šetření. Ze stanoviska OOP vyplývá, že samotná oprava stávajících zařízení na železničním úseku by neměla mít takový vliv na lokality Natura 2000, zejména proto, že se jedná o dočasnou záležitost za předpokladu, že práce budou prováděny pouze v úseku stávající železniční trati a nebude zasahováno do okolního prostředí. Ve stanovisku bylo však uvedeno, že s navýšením rychlosti mezi obcemi Choťovice a Zbraň, je možné negativní ovlivnění populací vodních ptáků, neboť inkriminovaný úsek trati se nalézá v oblasti hnízdění bukáčka malého, který je zde předmětem ochrany. Byla snaha získat relevantní informace, které se týkají vlivu železniční dopravy na ptáky. Objednatel poskytl všechny potřebné informace, které se týkají záměru, blíže **VRBA (2013)** a další vyžádané doplňující materiály. Lze konstatovat, že byly získány veškeré nutné podklady a bylo možné přistoupit k naturovému hodnocení podle platné metodiky **ROTH (2007)**.

2 Údaje o záměru

2.1. Základní údaje

2.1.1 Název záměru: Odstranění propadu traťové rychlosti v úseku Kanín - Převýšov

2.1.2 Rozsah (kapacita) záměru:

Předmětem záměru je oprava železniční infrastruktury v celém traťovém úseku. Dojde k lokálním sanacím železničního spodku, včetně rozsáhlého pročištění příkopů a obnovení jejich funkcí tak, aby bylo zamezeno poruchám GPK a následným pomalým jízdám. Dále bude opraven nevyhovující stav nástupišť a umělých staveb (propustků a mostů). Stavba „Odstranění propadu traťové rychlosti v úseku Kanín - Převýšov“ je nezbytnou součástí realizace záměru Královohradeckého a Středočeského kraje na udržení podílu železniční dopravy na dopravní obsluze. Jedná se o opravné práce na vybraných částech železniční infrastruktury a prostou rekonstrukci železničního svršku především pro zajištění primární provozuschopnosti železniční dopravy v tomto traťovém úseku. Nejedná se o stavbu modernizace či optimalizace, ani zavedení nových zabezpečovacích technologií umožňujících zvýšení rychlosti nad původní traťovou rychlost 100 km/hod.

2.1.3 Umístění záměru:

Kraj: Středočeský a Královéhradecký

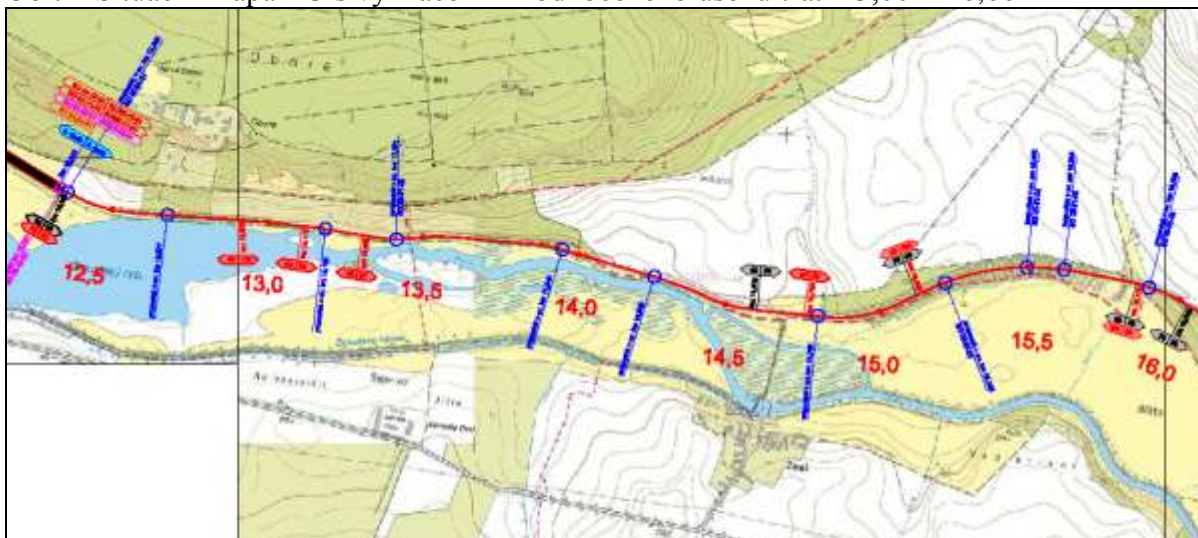

Obr. 2 Situační mapa ZÚ s vyznačením hodnoceného úseku trati 13,00 – 16,00 km

2.1.4 Stručný popis technického a technologického řešení záměru

Zdůvodnění nezbytnosti realizace projektu. Stávající traťový úsek Velký Osek – Chlumec nad Cidlinou byl postupně dáván do provozu v průběhu let 1870 až 1875. V roce 1940 byla dokončena Kanínská spojka ve Velkém Oseku a v roce 1965 byla provedena elektrifikace tratě. Poslední rekonstrukce koleje byla provedena v roce 1985. Celá trať je elektrifikovaná stejnosměrnou napájecí soustavou. Mezistaniční úseky jsou jednokolejné.

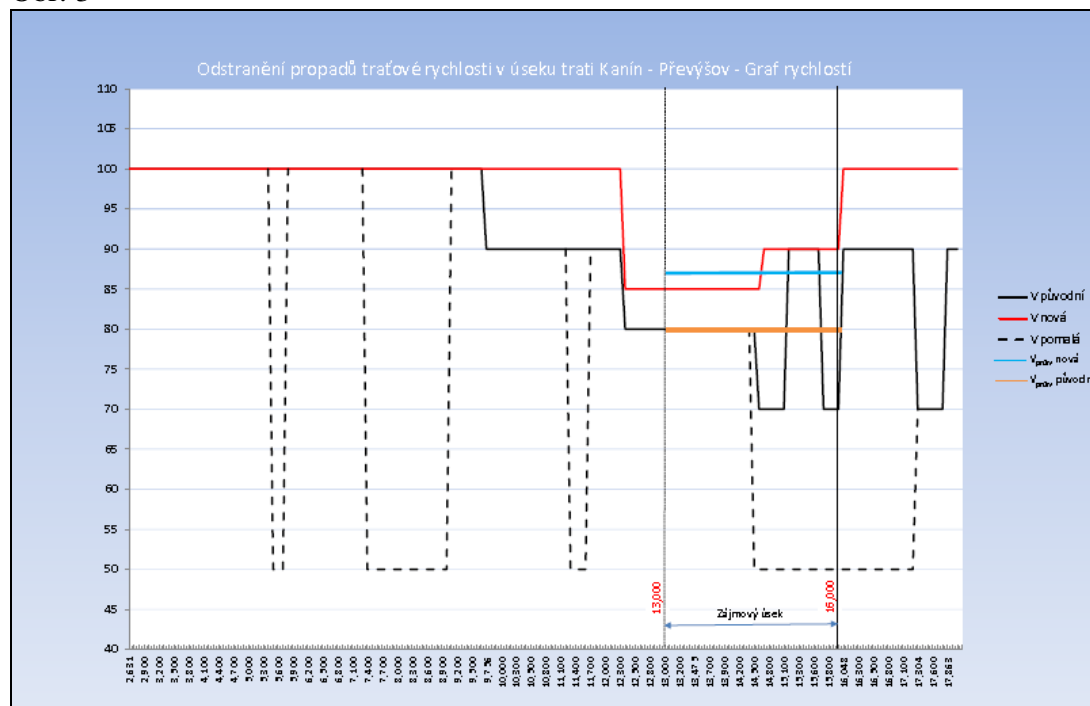
Účelem stavby je provedení především takových stavebních činností, které povedou k opravě železniční infrastruktury a odstranění propadu traťové rychlosti v části traťovém úseku (km 9,5-17,8). Stávající stav je nevyhovující a daleko za hranicí své životnosti. Dojde k lokálním sanacím železničního spodku, včetně rozsáhlého pročištění původních příkopů a obnovení jejich funkcí tak, aby bylo zamezeno poruchám geometrické polohy koleje a následným pomalým jízdám. Dále bude opraven nevyhovující stav stávajících nástupišť a umělých staveb (propustků a mostů).

Železniční spodek je v některých úsecích zdrojem poruch GPK z důvodu neúnosného podloží či nefunkčního odvodnění (nešetrné strojní čištění a uložení podsítného materiálu z čističek přímo do prostoru příkopů a na přilehlé svahy v 70. a 80. letech).

V navrhovaném řešení bude zachována stávající osa koleje, která neopustí stávající pozemky dráhy a ani nemění konfiguraci koleje. Pomocí úpravy nedostatku převýšení (to znamená nárůstem převýšení koleje v oblouku beze změny jiných parametrů) bude umožněno zvýšit v některých úsecích rychlost a tím zrušit výrazné propady rychlostí, snížit potřebný čas a zároveň snížit potřebnou energii pro projetí vlaku. Navíc v případě každoročních oprav na tomto úseku je nutné zavádět pomalé jízdy, a tak dochází na více místech ještě k větším propadům rychlostí. Odstranění propadu rychlosti nepřekročí hladinu 100 km/h, která je již podmíněna celkovou modernizací zabezpečovacího zařízení. Ta však není součástí této stavby. Srovnání jednotlivých rychlostí je ukázáno v grafu na obr. 3. Z něj vyplývá, že průměrná hladina rychlosti s projektem, zájmového úseku pro posouzení v km 13,000 - km 16,000 (obr. 2) vykazuje jen mírnou diferenční odchylku střední hodnoty, a to **7 km.hod⁻¹**. Předmětem stavby tedy není zvyšování rychlosti, ale uvedení zájmového traťového úseku do provozuschopného stavu na původní návrhové rychlosti z roku 1985 s cílem eliminace nákladů na opravu a údržbu v letech budoucích.

Obr. 3

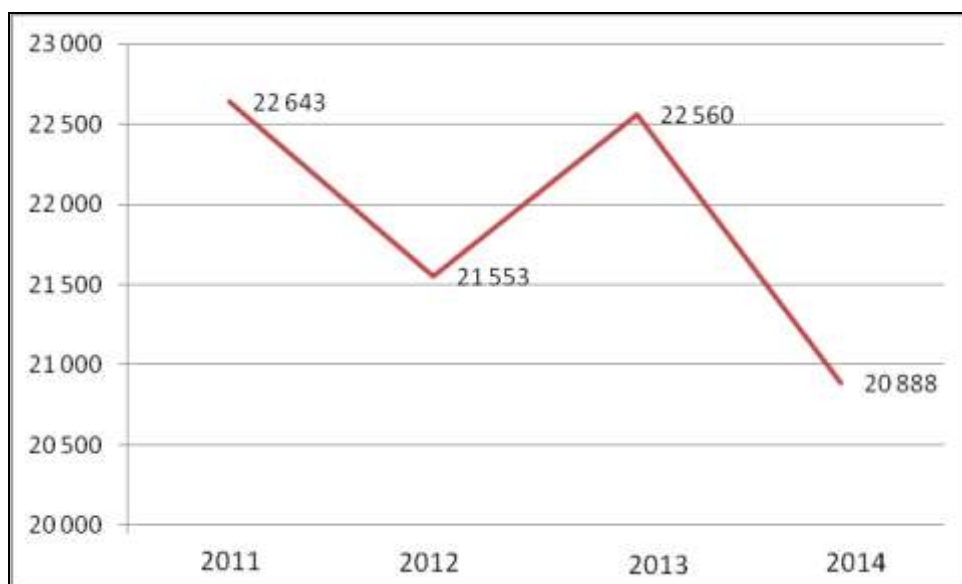
Vzhledem k tomu, že úprava traťové rychlosti je z hlediska případného zvýšení propustné výkonnosti zanedbatelná, není tedy možné stávající kapacitu traťových úseků navyšovat. Navíc kapacita traťových úseků je z hlediska dopravní technologie přímo závislá na kapacitě přilehlých dopravních (železničních stanic-dále jen ŽST). Zde se však ke změně konfigurace kolejí nedojde. Není tedy možné navýšit již danou maximální četnost vlaků (K_{prakt} – praktickou propustnou výkonnost) nacházejících se v definovaných úsecích a přilehlých ŽST. Z toho vyplývá, že infrastruktura SŽDC znovu uvedená do optimálně provozuschopného stavu neumožní zavedení vlaků osobní a nákladní dopravy nad limit platný od roku 1985. Statistika nákladní a osobní dopravy je uvedena v tabulce 1.

Tab. 1 Počty tranzitních vlaků v zájmové oblasti v DÚ Dobšice - Choťovice				
Rok	2010	2011	2012	2013
Nákladních vlaky tranzitní	5 353	5 155	5 586	5 357
Osobních vlaky tranzitní	16 249	15 441	15 839	14 429
Lokomotivní vlaky tranzitní	1 041	957	1 135	1 102
Celkem za rok	22 643	21 553	22 560	20 888
Celkem za 24 hod	62	59	62	57

Tendence vývoje smíšené dopravy je patrná z obr. 4. Mezi roky 2012 a 2013 byl zaznamenán výrazný meziroční propad objemu nákladních vlaků. Obecně je možné konstatovat, že od roku 1990 došlo poklesům přepravených nákladů železniční dopravou o přibližně 50 %. Důvodem bylo a stále je převedení objemů přeprav na pozemní komunikace. I kdyby došlo v průběhu následujících let k mírnému nárůstu objemu železniční nákladní dopravy, což by bylo možné za jistých okolností předpokládat, bude tento nárůst jen velice pozvolný a v horizontu 10 let s maximálním přírůstkem 10 - 20 %, což je velice optimistická předpověď. Takto by se objem nákladní železniční dopravy dostal na 60 – 70 % původních výkonů z 90 let.

Obr. 4 – Vývoj frekvence smíšené dopravy (viz Tab 1).

Použitá sanační technologie. V celém traťovém úseku, včetně zájmové oblasti, která je předmětem posouzení, budou použity nejmodernější traťové technologie používané při sanacích železničního spodku a svršku. Důvodem jsou: nedostupnost železniční tratě z pozemních komunikací a chráněná území nacházející se podél železniční tratě. Znamená to, že veškerá stavební činnost bude probíhat z osy koleje (použití speciálních drážních mechanismů z Rakouska či Německa) za dodržení nejprísnejších kritérií ohleduplných k životnímu prostředí.

1. Sanace železničního spodku – bude provedena speciálním sanačním strojem z osy koleje, bez snášení kolejového roštu délka cca 2000 m. Současně tento stroj provede čištění kolejového lože včetně dosypání nového štěrku v celém úseku stavby.

2. Výměna kolejového roštu bude provedena obnovovacím kolejovým strojem SUZ opět z osy koleje. Všechny přepravy s novým a vytěženým materiálem do a z mezideponie bude prováděna po kolejích.

Během realizace výše uvedených základních stavebních postupů je doporučena kontrola biologického dozoru.

2.1.5 Předpokládaný termín zahájení realizace záměru a jeho dokončení

Zahájení akce: 7/2014

Dokončení akce: 5/2015

Prakticky celý rozsah stavby by měl být realizován v 8 týdnech (15.7-15.9 2014)

Do 5/2015 se pak počítá s dokončovacími pracemi a rekonstrukcí přejezdů (mimo PO, EVL)

2.1.6 Možnost kumulace s jinými záměry

Vzhledem k charakteru plánovaného záměru rekonstrukce železniční trati nelze předpokládat kumulativní vliv s jinými záměry

2.1.7 Možné přeshraniční vlivy

Jsou vzhledem k lokalizaci plánovaného záměru vyloučeny.

2.2 Údaje o vstupech a výstupech

Charakter stavby odstranění propadu traťové rychlosti na úseku Kanín - Převýšov nebude mít rušivý ani negativní vliv na životní prostředí, nepůsobí změnu hydrogeologických podmínek dotčeného území. V průběhu výstavby bude okolí stavby zatíženo pouze samotnou stavební činností (vibrace, hluk, prašnost, nečistoty, zvýšený pohyb dopravních prostředků, apod.) Hlučnost a prašnost bude eliminována vhodnými technologickými postupy a volbou strojního zařízení. Z hlediska vlivu na životní prostředí lze charakterizovat materiály použité na stavbě jako nezávadné. Při provozu dokončené stavby nedojde ke změnám v působení stavby na životní prostředí.

Provozem opravených objektů a zařízení nevznikají žádné rizikové zdroje, nebezpečné odpady, vyjma současných dřevěných pražců (budou odvezeny k řádné likvidaci), případně jiné nežádoucí vlivy mající nežádoucí dopad na životní prostředí. Vytěžená zemina a podsítné ze strojního čištění projde laboratorními rozbory a dle výsledků na mezideponii do ŽST Dobšice nad Cidlinou, do ŽST Choťovice nebo do ŽST Převýšov, podle jednotlivých čištěných úseků. Následně bude odvezeno na trvalou skládku v katastru obce Lodín.

Úprava trati nevyžaduje žádný trvalý zábor ZPF ani PUPPFL. Vlastní stavební práce proběhnou na pozemcích určených k provozování dráhy.

Hluková zátěž, díky novým moderním prvkům bude nižší v celém úseku i při výše uvedené úpravě traťové rychlosti, která se navíc v zastavěných územích nemění.

Během realizace budou dodrženy následující podmínky:

- Práce budou prováděny podle schválené a odsouhlasené projektové dokumentace s využitím nejmodernější kolejové mechanizace, silniční mechanizace zajistí pouze odvoz odpadů z mezideponii na skládky
- Nelesní zeleň na plochách stavby bude kácena pouze v nezbytně nutné míře.
- Při dopravě materiálu a techniky budou použity stávající dopravní cesty
- Potřebné materiály budou skladovány tak, aby se vyloučila kontaminace vodních toků
- Odpady budou likvidovány a skladovány v souladu s platnými předpisy
- Bude nutné vykonávat pravidelnou kontrolu stavebních strojů a mechanismů, aby nedošlo k úniku ropných látek do vodního toku.

Odpadní materiály budou zaříděny podle „katalogu odpadů“ vyhláška MŽP ČR č. 503/2004 Sb. a uloženy na povolenou skládku. Zhotovitel povede o odpadech a jeho separaci a uložení evidenci, kde bude uvedeno skutečné množství vzniklých odpadů a doložen způsob jejich využití či likvidace.

Kácení nelesní zeleně je nutné provést z důvodů:

- Sanace trakčních podpěr
- Zachování rozhledových poměrů a zajištění stability drážního tělesa
- Obnovy stávajícího tělesa dráhy a jeho odvodnění
- Zajištění přístupu k trati v rámci stavby

Kácením v této stavbě budou dotčeny pouze náletové dřeviny v těsné blízkosti drážního tělesa a pouze na pozemcích dráhy (SŽDC s. o. ČD a.s.), budou vykáceny v souladu se zákonem č.266/1994 o drahách (ve smyslu zvláštních předpisů podle zákona č.114/1992 Sb. §8, odstavce 2. O povolení ke kácení nelesní zeleně bude zažádáno na příslušných úřadech dle vyhlášky č.395/1992 Sb.

Po rekonstrukci tratě nedojde v dotčeném území ke zhoršení životního prostředí, naopak po výměně železničního svršku za nový s novými kolejnicemi, pražci a upevněním dojde k prokazatelnému snížení hluku od projíždějících drážních vozidel a současně ke snížení vibrací.

3 Údaje o EVL a PO

3.1 Identifikace dotčených lokalit

Pro hodnocení dle §45i zákona jsou evropsky významné lokality a ptačí oblasti vyhodnoceny jako dotčené, pokud jsou:

- v přímém územním střetu se záměrem (zábory půdy, kácení dřevin,...)
- ovlivněny v souvislosti s výstupy – složkové přenosy (ovzduší, voda, hluk)
- ovlivněny v souvislosti se stavbou (rušení)
- ovlivněny v souvislosti s provozem záměru (hluk, vibrace, možné přerušení migračních tras,...)

V případě hodnoceného záměru připadá v úvahu jen dvě možnosti, tedy záměr je v přímém územním střetu (zábory půdy, kácení dřevin,...) a ovlivnění provozem – projíždějící vlaky (hluk, vibrace, možné přerušení migračních tras,...).

3.1.1 PO Žehuňský rybník - Obora Kněžíčky (CZ0211011)

Rozloha: 1964 ha

Nadmořská výška: 203 - 272 m n. m.

Lokalita se nachází ve středních Čechách mezi obcemi Hradčany, Žehuň a Lovčice. Jádrem PO jsou dvě NPR: Žehuňský rybník s rozsáhlými rákosinami a podmáčenými loukami v okolí a Žehuňská obora s převážně dubohabrovým lesem s význačnými porosty dubu šípáku.

Předmět ochrany:

A022 bukáček malý (*Ixobrychus minutus*)

A119 chrástal kropenatý (*Porzana porzana*)

Zranitelnost PO: Udržování vysoké hladiny vody v rybnících, zejména v Žehuňském rybníku, rozpad litorálních rákosin, šíření terestrických rákosin na úkor stanovišť s porosty zblochanu a ostřice.

Možný vliv záměru na PO: úsek železniční trati Kanín – Převýšov přímo protíná tuto PO.

3.1.2 EVL Žehuňsko (CZ0214050)

Rozloha: 358 ha

Nadmořská výška: 202 - 263 m n. m.

Nesouvislá lokalita rozkládající se mezi obcemi Žehuň, Hradčany, Dlouhopolsko, Choťovice a Žiželice, která zahrnuje část Báňského lesa, rozsáhlé stepní stráně při jižním okraji Žehuňské obory a Báňského lesa, mokřadní a slatinné louky v okolí Žehuňského a Dlouhopolského rybníka, Kopicácký rybník s přilehlým bezlesím a Čihadelské rybníčky.

Předměty ochrany:

Stanoviště:

3150 Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* (V1F Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod - ostatní porosty)

Ohrožení: Vodohospodářské úpravy a s nimi spojená absence pravidelných záplav a vysychání aluviálních vod, zasypávání tůní a říčních ramen odpadem, přerybnění, chov

herbivorních ryb a vodní drůbeže, masovější rekreace, silné znečištění vod, kosení porostů vodních rostlin v rybnících, používání herbicidů.

6210* Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*), význačná naleziště vstavačovitých - prioritní stanoviště (T3.4C Širokolisté suché trávníky s význačným výskytem vstavačovitých a bez jalovce obecného *Juniperus communis*)
Ohrožení: Neobhospodařování pozemků, spád atmosférického dusíku a následný vznik druhově chudých porostů s vysokou biomasou válečky prapořité (*Brachypodium pinnatum*), zarůstání invazními dřevinami pajasanem žláznatým (*Ailanthus altissima*), kustovnicí cizí (*Lycium barbarum*) a trnovníkem akátem (*Robinia pseudacacia*), výsadby borovice lesní (*Pinus sylvestris*), případně borovice černé (*P. nigra*).

6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích *Festuco-Brometalia* (T3.4D Širokolisté suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce obecného *Juniperus communis*)
Ohrožení: stejné jako u předchozího stanoviště.

6410 Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách *Molinion caeruleae* (T1.9 Střídavě vlhké bezkolencové louky)
Ohrožení: Eutrofizace v důsledku hnojení nebo atmosférického spadu dusíku, odvodňování, opouštění a následné zarůstání pozemků.

6440 Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii* (T1.7 Kontinentální zaplavované louky)
Ohrožení: Nekosení, ponechání pokosené hmoty na louce, absence pravidelných záplav nebo naopak dlouhodobé zadržování vody na loukách, rozorání, zalesnění, přesetí komerčními travními směskami, těžba štěrkopísku.

6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří *Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis* (T1.1 Mezofilní ovsíkové louky)
Ohrožení: Přehnojování, ruderalizace, opouštění pozemků a následné zarůstání.

7230 Zásaditá slatiniště (R2.1 Vápnitá slatiniště)
Ohrožení: Povrchové odvodnění, snížení hladiny podzemní vody nebo čerpání pitné vody z podloží a následná mineralizace slatiny, zarůstání dřevinami a rákosem, eutrofizace (letecké hnojení, splachy z polí), mechanické narušování těžkou mechanizací nebo zvěří, zalesňování.

91H0* Panonské šipákové doubravy (L6.1 Perialpidské bazifilní teplomilné doubravy)
Ohrožení: Oborní chov zvěře a přezvěření i mimo obory, převody na borové monokultury, invaze trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), tracheomykózy, eutrofizace.

91I0* Eurosibiřské stepní doubravy (L6.4 Středoevropské bazifilní teplomilné doubravy)
Ohrožení: Výsadba borových monokultur, invaze trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), oborní chov zvěře a přezvěření i mimo obory, tracheomykózy, eutrofizace.

Druhy:

1014 Vrkoč útlý (*Vertigo angustior*)

Ohrožení: Mezi nejvýznamnější negativní faktory, které mohou výrazně ovlivnit populace vrkoče útlého, patří zejména změna vodního režimu, trofie a následně vážnější změny vegetace. Vzhledem k tomu, že je vrkoč útlý silně vlhkomilný druh, reaguje velmi citlivě na jakékoliv vysušování stanoviště. Nežádoucí je zarůstání lokalit vegetací a náletovými

křovinami. Intenzivní pastva může rovněž vést k velmi rychlé degradaci nebo likvidaci stanoviště v souvislosti s mechanickým poškozením a eutrofizací fekáliemi. Mezi další negativní vlivy lze počítat vypalování vegetace, nesprávné sečení, obdělávání půdy, produkce siláže, používání umělých hnojiv (včetně organických hnojiv) a aplikace pesticidů (včetně herbicidů).

1083 Roháč obecný (*Lucanus cervus*)

Ohrožení: Zejména nevhodné lesní hospodaření. K vývoji potřebuje rozsáhlejší listnaté lesy s dostatkem starých stromů, pařezů a trouchnivějších kmenů. Často lze roháče nalézt ve starých parcích. Hlavním ohrožujícím faktorem je odstraňování starého dřeva, především vytrhávání pařezů a orba pasek. Odchyt jednotlivých kusů sběrateli nemůže populace druhu ohrozit. Vysoké stavy černé zvěře, která může vyhledávat larvy, a aplikace insekticidů mohou populaci ovlivnit velmi významně.

Zranitelnost EVL: Území je z části intenzivně využíváno k chovu ryb a obornímu chovu zvěře. V důsledku toho dochází k eutrofizaci a celkové degradaci biotopů. U rybníků je rizikem i vyhrnování dna a tvorba deponií v lučních a mokřadních porostech. Xerothermním porostům trávníků hrozí zarůstání expanzivními druhy rostlin. Nebezpečím pro luční porosty je přerušení pravidelné údržby s následnou expanzí rákosu, kopřiv a dřevin, střídavě vlhké louky jsou ohroženy odvodněním, případně zalesněním. Okrajové části území na kontaktu se zemědělskými kulturami jsou ohroženy splachem hnojiv a následnou ruderalizací. Lesní část území je na jedné straně ohrožena intenzivním lesnickým hospodařením (holoseče) na straně druhé však při absenci jakéhokoli hospodaření v porostech teplomilných doubrav dochází vlivem silného zastínění stromovým a keřovým patrem k ochuzování typického bylinného podrostu těchto společenstev.

Možný vliv záměru na EVL: úsek železniční trati Kanín – Převýšov bezprostředně sousedí s touto EVL a v jedné části ji přímo protíná.

3.1.3 EVL Víno (CZ0523293)

Rozloha: 72,4 ha

Nadmořská výška: 222 - 226 m n. m.

Lesní komplex tvořený přirozeným dubovým porostem západně od Převýšova

Předmět ochrany:

1083 Roháč obecný (*Lucanus cervus*)

Ohrožení: viz komentář u EVL Žehuňsko

Zranitelnost EVL: Potenciální ohrožení skýtá případná aplikace pesticidů či nevhodné lesnické zásahy (např. odstraňování starého dřeva - stromů, pařezů).

Možný vliv záměru na EVL: úsek železniční trati Kanín – Převýšov bezprostředně sousedí s touto EVL.

3.1.4 EVL Olešnice (CZ0523283)

Rozloha: 390, 4 ha

Nadmořská výška: 224 - 253 m n. m.

Starý přirozený dubový porost s výskytem xylofágních a mykoxylofágních druhů hmyzu na severozápadním okraji obce Olešnice

Předmět ochrany:

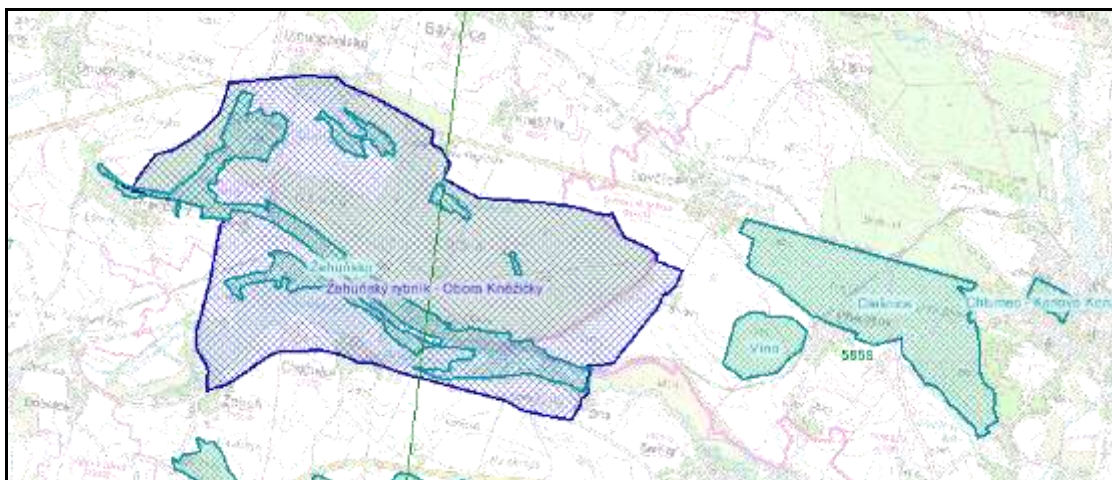
1083 Roháč obecný (*Lucanus cervus*)

Ohrožení: viz komentář u EVL Žehuňsko

Zranitelnost EVL: Potenciální ohrožení skýtá případná aplikace pesticidů či nevhodné lesnické zásahy (např. odstraňování starého dřeva - stromů, pařezů).

Možný vliv záměru na EVL: úsek železniční trati Kanín – Převýšov s ní přímo nesousedí, je ale v blízkosti této EVL.

Obr. 5 Mapka s rozmístěním PO a EVL v širším předmětném území

Vzhledem k charakteru plánovaného záměru a jeho možných dopadů na lokality soustavy Natura 2000 byly jako dotčené identifikovány **PO Žehuňský rybník - Otom Kněžičky (CZ0211011)** a **EVL Žehuňsko (CZ0214050)**. Stěžejním důvodem je přímý územní střet a možná ovlivnění během provozu (projíždějící vlaky). U obce Převýšov se nachází **EVL Vín (CZ0523293)**, jejíž jižní až západní hranice probíhá v bezprostřední blízkosti hodnoceného záměru a **EVL Olešnice (CZ0523283)**, která částí své jihozápadní hranice kontaktuje obec Převýš. Železniční trať sice tuto EVL přímo protíná, ovšem úsekem, který není součástí hodnoceného záměru. Obě poslední jmenované EVL byly vyhodnoceny jako záměrem přímo ani nepřímo nedotčené. V obou je totiž jediný předmět ochrany, a to roháč obecný (*Lucanus cervus*). Potenciální ohrožení tohoto druhu spočívá v nepřípadné aplikaci pesticidů, nevhodných lesnických zásazích (např. odstraňování mrtvého a odumírajícího dřeva - stromů, pařezů). Plánovaný záměr takovéto aktivity ani náznakem neobsahuje.

3.2 Popis dotčených lokalit

3.2.1 PO Žehuňský rybník - Obora Kněžičky (CZ0211011)

Rozloha: 1 963,9 ha

Ptačí oblast Žehuňský rybník-Obora Kněžičky se nachází ve středních a menší částí ve východních Čechách mezi obcemi Hradčany, Žehuň a Lovčice. Území je dlouhé 7,6 km a v nejširším místě měří 4,6 km. Součástí PO jsou čtyři MZCHÚ.

Kraj:

Středočeský (Běrunice, Dlouhopolsko, Hradčany u Žehuně, Choťovice, Kněžičky, Končice, Opočnice, Žehuň

Královéhradecký (Lovčice u Nového Bydžova)

Nejvýznamnějším prvkem této PO je Žehuňský rybník, jeden z deseti největších rybníků ČR, založený v roce 1492 na řece Cidlině. Rybník protáhlého tvaru je poměrně mělký, s bohatým litorálním pásmem a velkými rákosinami, s navazujícími podmáčenými loukami, zejména ve východní části lokality, kde se také nachází několik ostrůvků. Rybník je každoročně loven, zpravidla v říjnu. Severně na návrší svědecké terasy byla v roce 1840 založena obora, kde jsou chováni především daňci a mufloni. Zde se nachází 4 menší rybníky, z nichž nejvýznamnější je Kopicácký rybník. Dlouhopolský rybník, ležící při severní hranici oblasti, má rovněž dobře rozvinuté litorální porosty. V okolí rybníka se zachovaly ostricové porosty a vstavačové loučky.

Za více než 100 let sledování, bylo v oblasti zaznamenáno více než 260 ptačích druhů, v období posledních 15 let 248, z toho 145 hnízdicích. Kromě druhů, které jsou předmětem ochrany ptačí oblasti, bukáčka malého (*Ixobrychus minutus*) a chřástala kropenatého (*Porzana porzana*), se zde dále vyskytuje dalších 41 druhů přílohy I směrnice o ptácích (17 hnízdicích), např. bukač velký (*Botaurus stellaris*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), luňák červený (*Milvus milvus*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), moták pochop (*Circus aeruginosus*), moták pilich (*Circus cyaneus*), chřástal polní (*Crex crex*), chřástal malý (*Porzana parva*), kalous pustovka (*Asio flammeus*), lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), datel černý (*Dryocopus martius*), strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*), lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*), ůuhýk obecný (*Lanius collurio*), strnad zahradní (*Emberiza hortulana*). Z druhů významných pro Českou republiku a nezařazených do přílohy I se v území vyskytuje 44 druhů, z toho 22 hnízdicích. Území je významným tahovým stanovištěm zejména vodních ptáků a dravců, během zimování či tahu bylo zjištěno až 11 000-12 000 ptáků ([HTTP://ZEHUNSKYRYBNIK.WEBNODE.CZ/](http://zehunskyrybnik.webnode.cz/)).

Předměty ochrany: bukáček malý a chřástal kropenatý

Vzhledem k charakteru plánovaného záměru, který je svou částí lokalizován přímo v dotčené PO, je nasnadě, že lze oba dva ptačí druhy, které jsou předmětem ochrany, považovat za dotčené.

3.2.2 EVL Žehuňsko (CZ0214050)

Rozloha: 358,1 ha

Disjunktní EVL rozkládající se mezi obcemi Žehuň, Hradčany, Dlouhopolsko, Choťovice a Žiželice. Zahrnuje část Báňského lesa, rozlehlé stepní stráně při jižním okraji Žehuňské obory a Báňského lesa, mokřadní a slatinné louky v okolí Žehuňského rybníka, Dlouhopolského rybníka, Kopicácký rybník s přilehlým bezlesím a Čihadelské rybníčky.

Území EVL Žehuňsko zahrnuje zhruba tři základní typy stanovišť a vegetace: lesy na plošinách, prudké svahy bílých strání s teplomilnými doubravami a mokřadní biotopy v okolí rybníků. Hlavním typem lesní vegetace jsou střeoevropské bazifilní teplomilné doubravy (L6.4). Vyskytují se na plošině, ale i na svazích, kde potom navazují na perialpidské bazifilní teplomilné doubravy (L6.1) s dubem pýřitým (*Quercus pubescens*) na nejprudších jižně orientovaných svazích. Porosty šípákových doubrav v oboře jsou značně zničeny přezvěřením, často jsou přítomny nitrofilní druhy, např. mochně židovská (*Physalis alkekengi*) a úplně chybí keřové patro. Naopak ve východní části Báňské stráně jsou šípákové doubravy dobře zachovalé s přítomností druhů jako je třemdava bílá (*Dictamnus albus*), kamejka modronachová (*Lithospermum purpureocaeruleum*), ostřice Michellova (*Carex michelii*), vstavač nachový (*Orchis purpurea*), okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*) atd. Typické porosty mochnových doubrav s výskytem druhů jako hvozdík pyšný (*Dianthus superbus*), mochna bílá (*Potentilla alba*), hadí mord nízký (*Scorzonera humilis*), bukvice lékařská (*Betonica officinalis*) a srpice barvířská (*Serratula tinctoria*) jsou poměrně vzácné; dobře zachovalé se vyskytují především na SV břehu Dlouhopolského rybníka. Náhradním společenstvem šípákových doubrav jsou širokolisté teplomilné trávníky (T3.4). Velmi významný je bohatý výskyt vstavače nachového (*Orchis purpurea*) na Báni, díky němuž jsou porosty řazeny do prioritní naturové podjednotky. Zajímavý je výskyt jinak mokřadní pěchavy bažinné na bílých stráních v PP Bání i jinde. Porosty suchých trávníků do různé míry zarůstají křovinami, částečně se v nich také vyskytují stromové výsadby ovocných ale i jiných dřevin. Na zmíněné jižní svahy jsou vázány také suché bylinné lemy (T4.1), které tvoří přechod od travinných biotopů do šípákových doubrav. Kolem rybníků, především Žehuňského, Dlouhopolského a Kopicáku, se vyskytují porosty rákosin na něž navazují velmi cenná vápnatá slatiniště (R2.1) s významnými druhy: pěchava slatinná (*Sesleria uliginosa*), ostřice Davallova (*Carex davalliana*), ostřice dvouřadá (*Carex disticha*) a suchopýr širokolistý (*Eriophorum latifolium*) a bezkolencové louky (T1.9) sv. Molinion s četným výskytem orchidejí: prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), p. pleťový (*D. incarnata*), vstavač bahenní (*Orchis palustris*) a přítomností další vzácných druhů hořec hořepík (*Gentiana pneumonanthe*), hořec nahořklý (*Gentianella amarella*). Nejlépe jsou tato společenstva vyvinuta v okolí Dlouhopolského rybníka. Do jednotky kontinentální zaplavované louky (T1.7) sv. Cnidion venosí byly zařazeny louky s vyšší hladinou spodní vody s indikačním druhem česnekem hranatým (*Allium angulosum*), který v některých porostech tvoří výraznou dominantu. Tyto porosty jsou rozšířeny v úzkém pruhu zejména při severním břehu Žehuňského rybníka. Výše zmíněné typy luk jsou mimo jiné významné bohatým výskytem mokřadních pampelišek sect. Palustria. Z vlhkých luk se vyskytují dále pravidelně sečené aluviální psárkové louky (T1.4) asociace Alopecuretum pratensis a pcháčové louky (T1.5) as. Scirpo-Cirsietum cani s četnými přechody do dalších lučních jednotek. Na sušších, mezofilních stanovištích se vyskytují ovsíkové louky (T1.1). Na rybníky a jejich blízké okolí je vázána řada biotopů. Přímo ve vodě rybníků je makrofytní vegetace (V1F) zredukována na minimum díky vysoké eutrofizaci a velké rybí obsádce. Bohatší je

vegetace v přítocích a jejich vyústění do rybníků. Kvalitnější makrofytní vegetace se vyskytují v Čihadelských rybníčcích. V bohaté populaci zde roste rdest světlý (*Potamogeton lucens*), udáván je i rdest trávolisty (*Potamogeton gramineus*) a rdest Zizův (*Potamogeton x angustifolius*). Mimo to je zde hojně zastoupena i vegetace parožnatek (V5), která byla vzácně zaznamenána i v jednom z odvodňovacích kanálů vedoucích do Dlouhopolského rybníka. V litorálním pásmu plošně převládá vegetace s převahou rákosu obecného (*Phragmites australis*), případně skřipince jezerního (*Schoenoplectus lacustris*), a orobinců *Typha sp.* (eutrofní rákosiny stojatých vod). V podstatně menší míře se vyskytují i další biotopy: slanomilné rákosiny s *Bolboschoenus maritimus s. l.*, pobřežní vegetace potoků s potočnickem vzpřímeným (*Berula erecta*) a vegetace vysokých ostřic. Jediný segment slaniska byl zaznamenán na druhotném stanovišti – střelnici, vyskytují se: *Centaureum pulchellum*, *Tetragonolobus maritimus* a *Trifolium fragiferum*.

Předměty ochrany:

Stanoviště:

3150 Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* (V1F Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod - ostatní porosty)

Rozloha: 6,4 ha (1,7 %)

6210* Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*), význačná naleziště vstavačovitých - prioritní stanoviště (T3.4C Širokolisté suché trávníky s význačným výskytem vstavačovitých a bez jalovce obecného *Juniperus communis*)

Rozloha: 3,0 ha (0,8 %)

6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích *Festuco-Brometalia* (T3.4D Širokolisté suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce obecného *Juniperus communis*)

Rozloha: 38,0 ha (10,6 %)

6410 Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách *Molinion caeruleae* (T1.9 Střídavě vlhké bezkolencové louky)

Rozloha: 12,1 ha (3,4 %)

6440 Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii* (T1.7 Kontinentální zaplavované louky)

Rozloha: 3,6 ha (1,0 %)

6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří *Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis* (T1.1 Mezofilní ovsíkové louky)

Rozloha: 25,7 ha (7,2 %)

7230 Zásaditá slatiniště (R2.1 Vápnitá slatiniště)

Rozloha: 8,1 ha (2,3 %)

91H0* Panonské šípákové doubravy (L6.1 Perialpidské bazifilní teplomilné doubravy)

Rozloha: 32,5 ha (9,1 %)

91I0* Eurosibiřské stepní doubravy (L6.4 Středoevropské bazifilní teplomilné doubravy)

Rozloha: 51,4 ha (14,4 %)

Druhy:

1014 Vrkoč útlý (*Vertigo angustior*)

1083 Roháč obecný (*Lucanus cervus*)

I když plánovaný záměr přímo zasahuje do části této EVL, nelze vzhledem k jeho charakteru předpokládat jakékoli ovlivnění předmětů ochrany.

3.3 Dotčené předměty ochrany

3.3.1 Bukáček malý *Ixobrychus minutus*

Bukáček je nevelký volavkovitý pták velikosti holuba, s krátkýma nohama. Samec je zbarvený kontrastně tmavě modročerně a světle žlutohnědě. Samice je matnější, mláďata celkově žlutohnědá s tmavým skvrněním. Žije jednotlivě v rákosinách, velmi skrytě, jen občas přeletuje nad porosty. Zjišťování přítomnosti v hnízdní době je tedy možné převážně na základě hlasových projevů samce - monotónní hluboké „vru vru...“, vytrvale opakované v krátkých intervalech. Hnízdo je umístěno uvnitř rákosového porostu, zpravidla výše nad hladinou. Vejce snáší od začátku května do poloviny července.

Prostředím bukáčka malého jsou stojaté či pomalu tekoucí vody, kde může šplhat v hustých litorálních porostech u hladiny. U nás jde hlavně o rákosiny na rybnících, v bažinách a na mrtvých ramenech řek. Ostatní mokřadní vegetace (orobínek, křovité vrby ve vodě ap.) jsou méně vyhledávány. Potrava je výhradně živočišná: nejpočetnější je vodní hmyz a jeho larvy, mezi nimiž převládají vodní ploštice a vážky. Méně jsou v potravě zastoupeni suchozemští brouci, ještě méně rybky, žáby a pulci. Při lovu potravy stojí v mělké vodě nebo na vegetaci u hladiny. Kořist je schopen sbírat i na suché zemi.

Bukáček malý je rozšířen na všech kontinentech Starého světa, chybí pouze od Střední Asie severně Himálaje dále na východ. V celé Evropě se počty v letech 1970-90 silně snížily, v letech 1990-2000 se ustálily s regionálním kolísáním na méně než 120 000 párů a celoevropská populace je ohodnocena jako ztenčená (**BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004**). Bukáček malý je přísně tažný druh, odlétající na zimu do střední Afriky. Na hnízdiště v ČR se vrací v druhé půli dubna až první půli května. Odlet je velice nenápadný. Z hnízdišť ptáci mizí koncem léta, nejpozději do začátku října.

Bukáček malý hnízdí v ČR především v níže položených rybníčních oblastech. Až do 60. let 20. století byl nejpočetnějším volavkovitým ptákem v ČR: hnízdil v rákosinách na všech větších rybnících, místy i v bažinných a břehových porostech křovitých vrb. Hustota párů v souvislých rákosinách byla místy vysoká, případně bukáčci hnízdili v porostech na způsob volných kolonií až do 15 hnízd. Poté však nastal zlom v početnosti, následovaný pak i opuštěním celých oblastí. V r. 1993 bylo však na jižní Moravě poprvé konstatováno zvýšení počtů a opětné hnízdění i na dalších místech ČR, občas i většího počtu párů na lokalitě. Počty na jednotlivých místech však silně kolísají a zvýšené počty na lokalitě nemusí být dokladem celkového vzestupu početnosti. V letech 2001-03 bylo početnější osídlení zaznamenáno pouze ve třech oblastech - ve středních až východních Čechách, na jižní Moravě a na Ostravsku (**ŠŤASTNÝ ET AL 1996, 2006**).

Celkový hnízdní stav bukáčka malého v ČR byl v letech 2001-03 odhadnut na 60 - 80 párů. To jsou čísla zhruba odpovídající situaci v období 1985-89 (50 - 90 párů). Tomu odpovídá i obsazenost mapovacích kvadrátů, která je rovněž takřka stejná - 10 % a 11 % - obr. 6 (**ŠŤASTNÝ ET AL 2006**). Odhad početnosti **HORY ET AL (2010)** z let 2005 - 2007 je vyšší: 80 - 100 párů. Vzhledem k trvale nízké početnosti je však bukáček malý v novém Červeném seznamu (**ŠŤASTNÝ, BEJČEK 2003**) stále řazen do kategorie CR - kriticky ohrožený druh.

Bukáček malý je monitorován v tříletých cyklech na patnácti lokalitách v rámci celostátního monitoringu druhů ptáků z Přílohy I Směrnice o ptácích. Další monitoring probíhá v ptačích oblastech, v nichž je bukáček malý předmětem ochrany, a to každoročně v PO Žehuňský rybník - Obora Kněžíčky, a jednou za tři roky v PO Heřmanský stav - Odra - Poolší.

Metoda monitoringu v PO ŽR - OK: Registrace hlasových projevů (zejména tokajících samců, dále pak krmících ptáků a mláďat) ve vhodných břehových partiích Žehuňského a

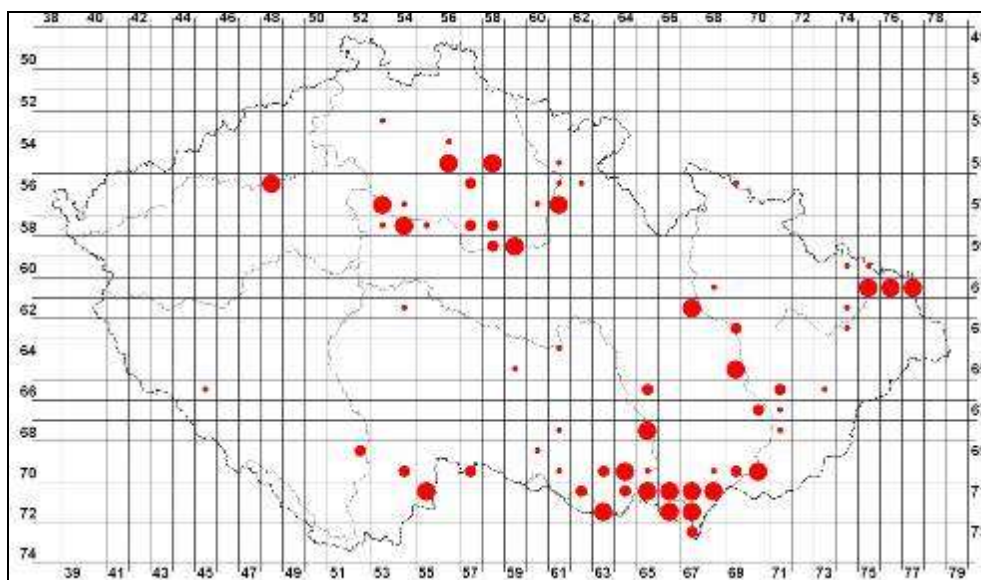

Dlouhopolského rybníka a jejich zákresy do mapy s uvedením času. Neozývá-li žádný pták spontánně, je možno použít provokaci nahrávkou hlasu samce. S přihlédnutím ke členitosti lokality je nutné korigovat případná dvojítá pozorování. Hlas bukáčka je slyšet za vhodných podmínek, zejména v noci, na několik set metrů. Povolenou metodou pro účely monitoringu není procházení porosty a vyhledávání hnízd.

Počet linií: 2 – Žehuňský rybník a Dlouhopolský rybník

Vedení dalších záznamů:

- čas a délka volání, použití provokace a reakce na ní
- rozloha a složení litorálních porostů, výška vodní hladiny
- registrace druhu mimo termíny sčítání koncem července a počátkem srpna je v nepříliš širokých pobřežních porostech poměrně snadné nalézt vyváděná mláďata, tyto nálezy mohou doplnit údaje získané na základě hlasových projevů (URBÁNEK 2006)

Obr. 6: Mapa hnízdního rozšíření bukáčka malého v letech 2001-03 (ŠTASTNÝ ET AL. 2006)

Výskyt v lokalitě posuzovaného záměru:

Vzhledem k tomu, že v PO Žehuňský rybník – Obora Kněžičky je stav tohoto předmětu monitorován každoročně (URBÁNEK 2006), jsou od roku 2005 k dispozici zjištěné početní stavy: 2005 8, 2006 3-4, 2007 – 7, 2008 8, 2009 7, 2010 5, 2011 6, 2012 5 a 2013 5-6 párů. Výsledky monitoringu v roce 2013 jsou i přes dílčí problémy poměrně povzbudivé. U bukáčka malého je problémem především úbytek a rozpadání nejvhodnějších litorálních porostů pro hnízdění v důsledku vysoké obsádky kapra v Žehuňském rybníku. Zatím však bukáček ukazuje velkou přizpůsobivost a početnost se jeví v posledních letech poměrně stabilní. V případě chřástala kropenatého se pozitivně projevilo podzimní kosení luk - především ostřic a přechodného pásma mezi loukami a rákosinou.

([HTTP://ZEHUNSKYRYBNIK.WEBNODE.CZ/](http://zehunskyrybnik.webnode.cz/))

3.3.2 Chřástal kropenatý *Porzana porzana*

Podobně jako u ostatních chřástalů lze jeho přítomnost na hnízdištích zjistit především na základě hlasových projevů. Nápadný je především hlas samce: mnohonásobné, v pomalém rytmu opakované „huit huit“, připomínající švihání bičem, v toku opakované tišší „tryk trek tryk trek“. Velikostí je chřástal kropenatý o něco menší než kos. Celý je tmavě hnědý s bílým

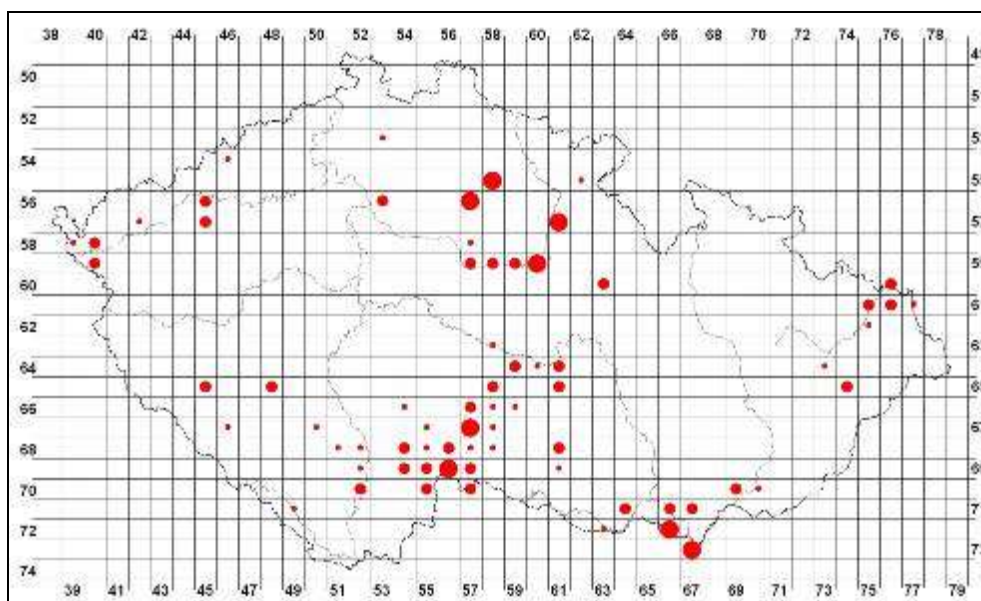

tečkováním, na svrchní straně s černými skvrnami, po stranách hlavy makově modrošedý. Na rozdíl od chrástala vodního má krátký zobák, který je při kořeni červený. Obě pohlaví jsou stejně zbarvená. Žije jednotlivě v bažinných porostech, kde pobíhá po vrstvě rostlin u hladiny. Nejspíše je možné ho spatřit při přeběhu volných ploch v porostech. Hnízdo je umístěno nízko v hustém porostu, převážně ve stoličkách ostřic. Snášení vajec probíhá od konce dubna do půli července.

Hnízdním prostředím chrástala kropenatého jsou mělké vody s hustým porostem bažinné vegetace, zejména nižší - ostřice, zblochanu, skřípince. U nás jsou to hlavně litorální porosty na rybnících, které mohou být i zcela malé rozlohy. Potrava je hlavně živočišná, tvoří ji drobní vodní měkkýši, hmyz a jeho larvy, kroužkovci a korýši. Rostlinná složka se skládá ze zelených částí i semen vodních rostlin. Potravu sbírá při procházení porostů.

Chrástal kropenatý obývá Evropu mimo Irsko a daleký sever, na východě zasahuje až do Střední Asie. Dlouhodobé změny rozšíření a početnosti v Evropě nejsou známy a také situace v letech 1970-2000 byla až na místně protichůdné trendy stabilní a zabezpečená s počtem více než 120 000 párů (**BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004**). Chrástal kropenatý je tažný druh, jen výjimečně zastížen v Evropě v zimě. Zimoviště leží zřejmě v tropické Africe, především její východní části. Přílet na hnízdiště probíhá od konce března do začátku května, odlet v červenci až září.

Chrástal kropenatý hnízdí na území ČR jen řídce a rozptýleně. Vzhledem ke skrytému způsobu života je zjišťován vesměs jen podle hlasu a vzhledem k obtížnému nalezení hnízda je hnízdění doloženo pouze na málo místech (v letech 2001-03 jen 8 prokázaných hnízdění, v období 1985-89 pouze 6). Proto jsou také velmi málo a nekonkrétně známy dlouhodobé změny početnosti. Trvale a početněji osídlené jsou zřejmě jen některé oblasti (jižní Čechy včetně jižní části Českomoravské vrchoviny, Polabí, nejjižnější část jižní Moravy- obr. 6 (**ŠTASTNÝ ET AL. 2006**). Zatímco v období 1985-89 hnízdilo v ČR 20 - 40 párů, v letech 2001-03 to bylo již 40 - 80 párů, což odpovídá zvýšení početnosti o 100 % (**ŠTASTNÝ ET AL. 2006**). **HORA ET AL (2010)** odhadli celkovou početnost v letech 2005-2007 na 50 – 80 párů. V období 1985-89 byl chrástal kropenatý v navrhovaném Červeném seznamu řazen mezi druhy kriticky ohrožené. Vzhledem ke zvýšení početnosti je v novém Červeném seznamu ČR (**ŠTASTNÝ, BEJČEK 2003**) zařazen do kategorie EN - ohrožený druh.

Obr. 7: Mapa hnízdního rozšíření chrástala kropenatého v letech 2001-03 (**ŠTASTNÝ ET AL. 2006**)

Pro výskyt chrástala kropenatého je rozhodujícím faktorem stav vody na stanovištích. Lokalita musí být trvale zaplavena a výška vodní hladiny nesmí kolísat. Důležitá je přítomnost přirozených přechodů litorálu v různé míře podmáčené louky. Naopak negativním faktorem je šíření terestrických rákosin na úkor porostů ostřic, zblochanů, sítin apod.

V obou ptačích oblastech (Žehuňský rybník-Obora Kněžičky, Bohdanečský rybník), v nichž je chrástal kropenatý předmětem ochrany, tento druh nesplnil kritérium. Nízká početnost byla zaznamenána i v dalších tradičních oblastech (např. PO Soutok-Tvrdonicko a PO Třeboňsko), naopak situace druhu v PO Rožďalovické rybníky a zejména na Českomoravské vysočině byla poměrně příznivá. Při monitoringu se ovšem jedná o zjišťování volajících, tedy hlavně nespářených samců, což nemusí korespondovat s počtem hnízdících párů.

Výskyt druhu lze podpořit udržováním přechodů litorálu v podmáčené louky a kosením těchto luk, prohlubováním stávajících či vytvářením nových tůňek při březích rybníků, prosekáváním či prošlapáváním průseků v rákosinách a omezováním kolísání vodní hladiny.

Metoda monitoringu v PO ŽR - OK: Zaznamenávání hlasových projevů samce během toku na předem vytyčených stanovištích (bodech), vzdálených od sebe alespoň 500 m (možno upravit podle místních podmínek s přihlédnutím ke členitosti lokality), po dobu nejméně 5 minut. S ohledem na skutečnost, že se spáření samci přestávají ozývat, doporučuje se používat provokaci nahrávkou. Co nejpřesnější lokalizace volajícího ptáka a zaznamenání jeho pozice do mapy s uvedením času, kdy byl zjištěn. Zejména při použití hlasové provokace je nutno zvážit možnost dvojího záznamu téhož ptáka.

Počet linií: 2 – Žehuňský rybník a Dlouhopolský rybník

Vedení dalších záznamů:

- čas a délka volání, použití provokace a reakce na ní
- rozloha a složení litorálních porostů, výška vodní hladiny
- registrace druhu mimo termíny sčítání; koncem července a počátkem srpna je v nepřilíš širokých pobřežních porostech poměrně snadné nalézt vyváděná mláďata, tyto nálezy mohou doplnit údaje získané na základě hlasových projevů. (**URBÁNEK 2006**)

Výskyt v lokalitě posuzovaného záměru:

Monitoring se provádí každoročně v PO, v nichž je chrástal kropenatý předmětem ochrany (Žehuňský rybník – Obora Kněžičky a Bohdanečský rybník) a v tříletých intervalech v rámci celostátního monitoringu druhů ptáků z Přílohy I Směrnice o ptácích.

Vzhledem k tomu, že v PO Žehuňský rybník – Obora Kněžičky je stav tohoto předmětu monitorován každoročně (**URBÁNEK 2006**), jsou od roku 2005 k dispozici zjištěné početní stavy: 2005 2, 2006 2, 2007 1-2, 2008 2, 2009 1, 2010 2, 2011 0, 2012 3-4 a 2013 3 páry. V případě tohoto druhu se pozitivně projevilo podzimní kosení luk - především ostřic a přechodného pásma mezi loukami a rákosinami. ([HTTP://ZEHUNSKYRYBNIK.WEBNODE.CZ/](http://zehunskyrybnik.webnode.cz/)).

4 Hodnocení vlivů záměru na PO a EVL

4.1 Vyhodnocení úplnosti podkladů pro hodnocení

K dispozici jsou výsledky pravidelného monitoringu počtů obou předmětů ochrany PO ŽR-OK od roku 2005 ([HTTP://ZEHUNSKYRYBNIK.WEBNODE.CZ/](http://zehunskyrybnik.webnode.cz/)). Objednatel předal zpracovateli relevantní podklady k hodnocenému záměru (VRBA 2013), které v průběhu hodnocení upřesňoval podle požadavků zpracovatele. Zejména šlo o stanovení odhadu faktické změny rychlostního propadu po rekonstrukci tratě. Vzhledem, k tomu že hlavním účelem plánovaného záměru je rekonstrukce existující trati, nemá alternativní řešení a je tudíž jednovariantní. Jak je v takovýchto případech obvyklé, bude vhodné zhodnotit též nulovou variantu, tedy současný stav před plánovanou rekonstrukcí.

4.2 Možné vlivy záměru

Hodnocený záměr může dotčené předměty ochrany negativně ovlivnit dvěma způsoby. První je rušení během výstavby, což je jev, který po výstavbě zcela vymizí. Druhý je hrozba nárůstu střetů jedinců předmětů ochrany s projíždějícími vlaky po realizaci záměru.

Vlivem železnice na živočichy se zabývá celá řada autorů. Jde o liniové stavby, které jsou podobné jako silniční komunikace v přímém i nepřímém konfliktu s živočichy. V zásadě lze tyto vlivy kategorizovat jako a) přímá ztráta biotopu, b) nepřímá ztráta biotopu, fragmentace biotopu a d) mortalita živočichů (např. WOODS, HARRIS 1989). Železniční tratě (koridory) jako liniové stavby podstatně ovlivňují život ve volné přírodě, negativně působí na populační stavy živočichů a ovlivňují samotnou podobu a strukturu obývaných biotopů (KUŠTA ET AL. 2011). ERICSSON ET AL (2005) odhadli, že jen v USA uhynie za rok v důsledku střetu s projíždějícím vlakem několik tisíc ptáků. Frekvence překonávání železniční trati živočichy závisí zejména na charakteru okolní krajiny a výšce náspu ve vztahu ke geomorfologii okolního terénu.

Mortalitou obratlovců, zejména savců, způsobenou jedoucimi vlaky se zabývala více řada autorů (BARRY, AITKEN 1991, BECKER, GRAUVOGEL 1991, WELLS 1996, JANKOVSKÝ, ČECH 2001, 2008). Nejvíce prací s doloženým významným negativním přímým i nepřímým vlivem na ptáky se týká problematiky budování a provoz vysokorychlostních vlaků. Prakticky nejsou k dispozici podrobné studie, které by popisovaly vliv zvýšení rychlosti vlaků na četnost střetů jednotlivých skupin ptáků. Je všeobecně známo, že na železničních tratích hynou masožraví ptáci (sovy, dravci), kteří zde vyhledávají kadavery usmrčených savců.

Vlivy vyplývající z plánované realizace záměru jsou obecně hodnoceny podle následujících kritérií (tab. 2):

Tab. 2 Hodnocení vlivů na předměty ochrany:

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významně negativní vliv	Negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK Vylučuje realizaci záměru (resp. záměr je možné realizovat pouze v určených případech dle odst. 9 a 10 § 45i ZOPK) Významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo její podstatnou část; významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Vyplývá ze zadání záměru, nelze jej eliminovat.
-1	Mírně negativní	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje realizaci záměru.

	vliv	Mírný rušivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, okrajový zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Je možné jej vyloučit navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	Nulový vliv	Záměr nemá žádný vliv.

4.3. Vyhodnocení vlivů záměrů na dotčené předměty ochrany:

Vyhodnocení vlivů podle tab. 2 je uvedeno v tabu č. 3. Následuje podrobnější komentář, který osvětluje důvody, které vedly zpracovatele k danému závěru.

Tab. 3 Vyhodnocení vlivů záměru na předměty ochrany v dotčené PO

Předmět ochrany	Faktor	Vliv	PO/EVL	Poznámka
Bukáček malý	Rušení během výstavby	-1	PO ŽR-OK	*A
	Nebezpečí střetu s projíždějícím vlakem	-1	PO ŽR-OK	*B
Chrástal kropenatý	Rušení během výstavby	-1	PO ŽR-OK	*A

*A Jak je patrné z popisu technologického řešení záměru projektu (**VRBA 2013**), veškeré aktivity související s rekonstrukcí železniční trati v rizikovém úseku mezi obcemi Choťovice a Zbraň 13,000 – 16,000 (viz obr. 2) budou vzhledem ke konfiguraci terénu probíhat pouze v z osy koleje při použití speciálních drážních mechanismů za dodržení nejprísnejších kritérií ohleduplných k životnímu prostředí. Sanace železničního spodku bude provedena speciálním sanačním strojem z osy koleje, bez snášení kolejového roštu délka cca 2000 m. Současně tento stroj provede čištění kolejového lože včetně dosypání nového štěrku v celém úseku stavby. Výměna kolejového roštu bude provedena obnovovacím kolejovým strojem opět z osy koleje. Všechny přepravy s novým a vytěženým materiálem do a z mezideponie bude prováděna po kolejích. Nutnou součástí záměru je i vykácení náletových dřevin v těsné blízkosti drážního tělesa na pozemcích dráhy (SŽDC s. o. ČD a.s.). Všechny tyto činnosti se neobejdou bez zvýšení hlukové hladiny a dalších rušivých vliv, ke kterým patří i intenzivnější pohyb pracovníků na stavbě. Zde je třeba trvat na zachování uvedených technologických postupů. Technika i obsluhující personál nesmí v žádném případě jakýmkoli způsobem zasahovat do litorálních porostů, které s trati v tomto úseku bezprostředně sousedí. Kácení dřevin i vlastní rekonstrukci je třeba provést v mimohnízdni době. Je nutné, aby na plnění technologických postupů, které jsou uvedeny v záměru projektu, dohlížel erudovaný biologický dozor, který určí OOP.

*B Střety ptáků s projíždějícími vlaky přímo v předmětné lokalitě již dnes potvrzují odborníci, kteří avifaunu na Žehuňském rybníce pravidelně monitorují (**URBÁNEK IN VERB.**). Kupř. byl koncem prosince 2009 nalezen mrtvý juvenilní jedinec orla mořského u trati v blízkosti kilometrovníku 13,4 km (Urbánek, Vyskočil). Před osudovým střetem zde byl několikrát pozorován. Dle stejného autora jsou v kritickém úseku nalézáni mrtví ptáci, a to včetně jedinců bukáčka malého. Existuje obava místních expertů, že navýšením rychlosti projíždějících vlaků se zvýší i mortalita některých druhů ptáků, a to včetně bukáčka malého,

který je předmětem ochrany PO ŽR-OK. Zdá se, že mláďata tohoto druhu po opuštění hnízda přecházejí přes železniční trať do východní části současné NPR Kněžičky (dříve PP Bludy), kde nacházejí vhodnou hmyzí potravu (**URBÁNEK IN VERB.**).

Z obr. 3 vyplývá, že průměrná hladina rychlosti zájmového úseku pro posouzení v km 13,000 - km 16,000 vykazuje jen mírnou diferenční odchylku střední hodnoty, a to 7 km/hod. Předmětem záměru není zvyšování rychlosti, ale uvedení zájmového traťového úseku do provozuschopného stavu na původní návrhové rychlosti z roku 1985 s cílem eliminace nákladů na opravu a údržbu v dalších letech. Úprava traťové rychlosti je z hlediska případného navýšení propustné výkonnosti zanedbatelná. Není tedy možné stávající kapacitu traťových úseků navyšovat. Navíc kapacita traťových úseků je z hlediska dopravní technologie přímo závislá na kapacitě přilehlých dopraven (železničních stanic).

Ve srovnání dopadů železniční dopravy na předměty ochrany PO ŽR-OK v nulové variantě (současný stav) a ve variantě po rekonstrukci se jeví jako nezásadnější rozdíl zvýšení průměrné rychlosti o 7 km/hod. Neexistují spolehlivá data z důvěryhodných průzkumů, která by prokázala, že navýšení průměrné rychlosti o tuto hodnotu bude mít doložitelně významně negativní vliv nebo naopak žádný (ve srovnání se současným stavem) na sledovaný předmět ochrany. V takové situaci je dle mého názoru relevantní použít princip předběžné opatrnosti a hodnocený vliv označit jako mírně negativní. Plánované odstranění náletových dřevin v ochranném pásmu dráhy je možné částečně považovat za jedno ze zmírňujících opatření. Obecně zarůstání drážního tělesa a jeho ochranného pásma náletem dřevin lze považovat za nežádoucí vzhledem k sousedícím cenným typům prostředí. Lze předpokládat, že udržovaná větší přehlednost okolí tratě, může též alespoň částečně omezit některé typy střetů ptáků s projíždějícími vlaky.

4.4 Hodnocení vlivů záměru na celistvost dotčených EVL/PO

Narušení klíčových součástí biotopu druhů, které jsou předmětem ochrany dané PO, je nutné považovat za ohrožení stavu celé populace. Realizací hodnoceného záměru nedojde k narušení celistvosti dotčených EVL/PO. Záměr je soustředěn jen na pozemky, které jsou součástí traťového tělesa a jeho ochranného pásma.

4.5 Hodnocení možných kumulativních vlivů

Kumulativní vlivy nejsou předpokládány

4.6 Možnosti zmírňujících opatření a vyloučení nepříznivých vlivů

V době probíhající rekonstrukce trati lze za zmírňující opatření považovat správné načasování prací tak, aby veškeré rušivé aktivity byly v úseku km 13,00 až km 16,00 vyloučeny v době hnízdění předmětů ochrany PO ŽR-OK. To se týká též kácení náletových dřevin v ochranném pásmu železničního tělesa.

V době provozu je žádoucí, aby byly soustavně odstraňovány náletové dřeviny, aby okolí tratě bylo maximálně přehledné.

5 Závěr

Závěrem lze konstatovat, že předložený záměr „Odstranění propadu traťové rychlosti v úseku Kanín - Převýšov“ **nemá významný negativní vliv (resp. negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK) na celistvost a předměty ochrany žádné Ptačí oblasti a Evropsky významné lokality.**

Byla navržena zmírňující opatření ve prospěch předmětů ochrany v PO Žehuňský rybník – Obora Kněžičky – bukáčka malého a chřástala kropenatého, a to ve fázi výstavby.

6 Seznam použité a související literatury a podkladů

- BARRY S. P., AITKEN D. A. 1991:** Moose mortality on highways and railways in British Columbia. *Alces*, 27, 41–49.
- BECKER, E. F. – GRAUVOGEL, C. A. 1991:** Relationship of reduced train speed on moose-train collisions in Alaska. *Alces*, 27, 161–168.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004:** Birds in Europe: Population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife Conservation Series No. 12).
- ERICSSON W. P., JOHNSON G. D., ZOUNY D. P. 2005:** A Summary and Comparison of Bird Mortality from Anthropogenic Causes with an Emphasis on Collision. USDA Forest Service Gen. Tech. Rep. PSW-GTR-191: 1029 - 1042
- FÉR T. 2001:** A0010 (Žehuňská obora), závěrečná zpráva z mapování NATURA 2000, depon. in AOPK ČR.
- HAVLÍN J. 1987:** On the importance of railway lines for the life of avifauna in agrocoenoses. *Folia Zool.*, 36, 345–358.
- HORA J., BRINKE T., VOJTĚCHOVSKÁ E., HANZAL V., KUČERA Z. EDS. (2010):** Monitoring druhů Přílohy I Směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005–2007.1. vydání. Praha. AOPK ČR, Praha. 320 pp.
- HORSÁK M. 2006:** Návrh monitorovacího plánu pro plže *Vertigo angustior* Jeffreys, 1830. Manuskript, depon. in AOPK Praha.
- CHVOJKOVÁ E., VOLF O., KOPEČKOVÁ M., HUMMEL J., ČÍŽEK O., DUŠEK J., BŘEZINA S., MARHOUL P. 2011:** Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. MŽP ČR Praha. 98 pp.
- CHYTRÝ, M. KUČERA T., KOČÍ M. 2001:** Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR Praha. 307s.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V., LUSTYK P. 2011:** Katalog biotopů České republiky. Druhé vydání. – AOPK ČR, Praha.
- JANKOVSKÝ M., ČECH M. 2001:** Železniční trať místem zvířecích neštěstí. *Živa*, 1, 2001: 39–40.
- JANKOVSKÝ M., ČECH M. 2008:** Železniční doprava a fauna v okolí tratě. *Živa*, 3, 2008: 136.
- JELÍNEK M. 1996:** Výsledky kroužkovací akce "Acrocephalus" v národní přírodní rezervaci Žehuňský rybník. *Zprávy ČSO*, 42: 34-35.
- JELÍNEK M. 2000:** Výskyt rákosníka tamaryškového (*Acrocephalus melanopogon*) na Poděbradsku. *Zprávy ČSO*, 51: 2-24.
- JELÍNEK M., URBÁNEK L. 1993:** Výsledky kroužkovací akce "Acrocephalus" v Národní přírodní rezervaci Žehuňský rybník. *Zprávy ČSO*, 36: 17-19.
- KUŠTA T., JEŽEK M., KEKEN Z. 2011:** Mortality of large mammals on railway tracks. *SCIENTIA AGRICULTURAE BOHEMICA*, 42, 2011 (1): 12 – 18.
- PETŘÍČEK V. 1975:** Vegetační průzkum chráněného naleziště Báň. - Československá ochrana přírody, Bratislava, 15: 153-161.
- PETŘÍČEK V. 1990:** Botanický inventarizační průzkum státní přírodní rezervace Žehuňský rybník v Polabí. - Muzeum a současnost, ser. natur., Roztoky 4: 91-106.

- ROTH, P. 2007:** Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XVII, částka 11, s. 1-23
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. 2003:** Červený seznam ptáků v České republice. In: Plesník, J., Hanzal, J., Brejšková, L. (eds.): Červený seznam obratlovců České republiky. Příroda 22, Praha: 95-110.
- ŠŤASTNÝ, K., BEJČEK, V., HUDEC, K. 1997:** Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985-1989. Nakladatelství a vydavatelství H&H, 457 pp.
- ŠŤASTNÝ, K., BEJČEK, V., HUDEC, K. 2006:** Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001-03. Aventinum Praha.
- TUROŇOVÁ D., ALGER P. 2001:** A0002 (Žehuňský rybník), závěrečná zpráva z mapování NATURA 2000, depon. in AOPK ČR.
- URBÁNEK L. 1992:** Významná ptačí lokalita Žehuňský rybník. Pp. 64-72 in **HORA J., KAŇUCH P. A KOL., EDS.:** Sbor. Významná ptačí území v České a Slovenské republice, Třeboň 1992, Čs. Sekce ICBP, Praha.
- URBÁNEK L. 1995:** Žehuňský rybník v letech 1992-1994. Pp. 36-38 in Hora J., Plesník J., Jandová J., eds.: Sbor. Významná ptačí území v České a Slovenské republice, Kostelec n. Č. l., ČSO, Praha.
- URBÁNEK L. 2001:** Žehuňský rybník. Pp. 58-59 a 105-107 in Málková P., Lacina D., eds.: Významná ptačí území v české republice. ČSO, Praha. 11. Žehuňský rybník-Žehuňská obora. Pp. 11/1-11/4 in **HORA J., MARHOUL P., URBAN T., EDS.:** Natura 2000 v České republice. Návrh ptačích oblastí. Česká společnost ornitologická, Praha.
- URBÁNEK L. 2006:** Metody monitoringu ptačích oblastí – Žehuňský rybník - Obora Kněžičky. Dep. AOPK ČR, Praha, 7 pp.
- VRBA T. 2013:** Odstranění propadu traťové rychlosti v úseku Kanín – Převýšov. Záměr Projektu. Investor SPRÁVA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVNÍ CESTY, s. r. o., vypracoval Tým Dopravního Inženýrství s.r.o. Praha, Ms. 20 str.
- WELLS P. 1996:** Wildlife mortality on the Canadian Pacific Railway between Field and Revelstoke, BC.
- WOODS J. G., HARRIS P. 1989:** Wildlife mortalities on a highway and railway in four Canadian National Parks. Parks Canada.

WWW informační zdroje:

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky - www.nature.cz

Ministerstvo životního prostředí - www.env.cz

Mapový server <http://geoportal.cenia.cz>

NATURA 2000 - <http://europa.eu.int/comm/environment/nature/home.htm>

NATURA 2000 oficiální stránky - www.natura2000.cz, <http://stanoviste.natura2000.cz>

www.biomonitoring.cz

<http://zehunskyrybnik.webnode.cz/>

7 Terminologie a zkratky

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Celistvost - Celistvostí u EVL a PO rozumíme udržení kvality lokality z hlediska naplňování jejích ekologických funkcí ve vztahu k předmětům ochrany. V dynamickém pojetí jde o schopnost ekosystémů nadále fungovat způsobem, který je příznivý pro předměty ochrany z hlediska zachování, popř. zlepšení jejich stávajícího stavu. Tento pojem je také nutno chápat v širokém smyslu jako integritu (viz angl. integrity v textu směrnice o stanovištích) nejen topografickou či geografickou, ale též časovou, populační apod. Narušením celistvosti tak může být i ochuzení druhové diverzity jednotlivých biotopů, přerušení přirozených komunikačních kanálů, migračních cest nebo např. změny ekosystému způsobené zanesením nových druhů.

Cíl ochrany - pro EVL: zajistit nezhoršování (popř. zlepšování) stavu jejich předmětů ochrany (článek 2.2 směrnice 92/43/EHS, ustanovení § 45a odst. 1 ZOPK). Pro PO: napomoci zajistit přežití druhů ptáků, které jsou předmětem ochrany jednotlivých PO, a jejich reprodukci v areálu rozšíření (u druhů hnízdicích) - článek 4 odst. 1 směrnice 79/409/EHS a § 45e odst. 2 ZOPK.

ČD – České dráhy

ČSO – Česká společnost ornitologická

ČZU – Česká zemědělská univerzita v Praze

Dotčená lokalita – EVL nebo PO, jejíž předměty ochrany byly vyhodnoceny jako potenciálně ovlivněné posuzovaným záměrem.

Dotčený předmět ochrany – typ evropského stanoviště, evropsky významný druh nebo druh ptáka, který je předmětem ochrany dotčené lokality a na nějž by mohla mít realizace záměru nebo koncepce vliv.

Evropsky významné lokality (EVL; dle § 3 písm. o) a § 45a ZOPK) – lokality zařazené do národního seznamu (nařízení vlády č. 132/2005 Sb., účinné od 15. 4. 2005). Německé synonymum - FFH

GPK – geometrická poloha koleje

Koncepce, záměr – podle § 45h odst. 1 ZOPK a § 3 písm. a), b) ZPV

k. ú. – katastrální území

KÚSK – Krajský úřad středočeského kraje

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území

NPP – národní přírodní památka

NPR – národní přírodní rezervace

OOP – orgán ochrany přírody

Ovlivněný předmět ochrany – předmět ochrany EVL nebo PO, u kterého bylo prokázáno ovlivnění hodnoceným záměrem nebo koncepcí.

PP – přírodní památka

PR - přírodní rezervace

Předměty ochrany – druhy ptáků, pro něž je lokalita vymezena (PO) nebo typy evropských stanovišť a evropsky významné druhy, pro které je lokalita zařazena do národního seznamu (EVL). Jsou uvedeny pro každou lokalitu v jednotlivých nařízeních vlády pro každou ptačí oblast a v nařízení vlády, kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit.

Příslušný orgán ochrany přírody - pro účely posuzování vlivů záměrů a koncepcí se jím rozumí orgán ochrany přírody (OOP), který k záměru či koncepci vydává stanovisko podle § 45i odst. 1 ZOPK, tj. krajský úřad, správa chráněné krajinné oblasti, správa národního parku, újezdní úřad a Ministerstvo životního prostředí, v jehož územní působnosti se nachází záměrem či koncepcí dotčená EVL nebo PO.

Ptačí oblasti (PO; dle § 45e ZOPK) – oblasti vymezené jednotlivými nařízeními vlády, též SPA

PO ŽR - OK – Ptačí oblast Žehuňský rybník – Obora Kněžičky

PUPPFL – pozemky určené pro plnění funkce lesa

SŽDC – Správa železniční dopravní cesty

Směrnice o stanovištích – směrnice Rady Evropských společenství 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Směrnice o ptácích – směrnice Rady č. 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků.

TTP – trvalý travní porost

ÚP – územní plán

Významný negativní vliv – „negativní vliv“ dle § 45i odst. 9 ZOPK (tím je myšlen „významný negativní vliv“, vyplývá z návaznosti na § 45i odst. 2 ZOPK - předmětem posouzení jsou pouze ty záměry a koncepce, u kterých nelze vyloučit významný vliv). Jedná se o významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo jejich podstatnou část, významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu nebo významný negativní vliv na celistvost lokality. Vyplývá z charakteru záměru či koncepce projektu a nelze jej eliminovat. Primárně vylučuje realizaci záměru či schválení koncepce (resp. záměr je možné realizovat či koncepci schválit pouze za podmínek stanovených v § 45i odst. 9, 10, 11 ZOPK). Významnost vlivu musí být posuzována s přihlédnutím ke specifickým a podmínkám prostředí na dané lokalitě, dotčené zamýšleným záměrem nebo koncepcí, a to s ohledem na předměty ochrany dané lokality a její celistvost.

Zmírňující opatření – mohou být autorizovanou osobou navržena, pokud má záměr/koncepce mírně negativní vliv (tj. nikoli významný), který lze těmito opatřeními dále zeslabit. Musí být zapracována do stanoviska EIA/SEA a je povinností je realizovat. Jiná opatření, která jsou navržena za účelem eliminace významných negativních vlivů, je již třeba považovat za variantní řešení záměru/koncepce (viz např. § 7 odst. 5 ZPV).

ZOPK – zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

ZPV – zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

ZPF – zemědělská půdní fond

ZÚ – zájmové území

ŽST – železniční stanice

8 Přílohy

8.1. Stanovisko příslušného OOP k hodnocenému záměru z hlediska možného ovlivnění EVL/PO

Krajský úřad Středočeského kraje

ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ

Praha: 10.09.2013
Číslo jednací: 116599/2013/KUSK
Spisová značka: SZ_116599/2013/KUSK
Vyřizuje: Ondřej Černý I. 981
Značka: OŽP/Če

Tým dopravního inženýrství
s.r.o.
Moskevská 60
101 00 Praha

Vyjádření OŽPaZ k projektové dokumentaci k záměru „Oprava železniční infrastruktury v úseku Kanín - Převýšov“ z hlediska zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

KÚSK OŽPaZ obdržel Vaši žádost o vyjádření k projektové dokumentaci k záměru „Oprava železniční infrastruktury v úseku Kanín - Převýšov“ z hlediska zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Předmětem záměru je oprava železniční infrastruktury v celém traťovém úseku. Dojde k lokálním sanacím železničního spodku, včetně rozsáhlého pročištění příkopů a obnově jejich funkce tak, aby bylo zamezeno poruchám GPK a následným pomalým jízdám. Dále bude opraven nevyhovující stav nástupišť a umělých staveb (propustků a mostů). Opravou železniční infrastruktury, realizací ostatních SO a PS budou vytvořeny předpoklady pro budoucí zvýšení rychlosti nad 100 km/h i v ostatních úsecích (zejména Kanín – Dobšice nad Cidlinou – Choťovice), jakmile bude provedena modernizace zabezpečovacího zařízení včetně kódování vlaků v celém úseku.

Oznamovatelem záměru je Správa železniční dopravní cesty, s.o., Dlážděná 1007/3, 110 00 Praha 1, IČ: 70994234.

K předloženému záměru sděluje KÚSK OŽPaZ následující:

Z hlediska zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Jako orgán ochrany přírody podle ustanovení § 77a odst. 4 písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, konstatuje, že na území v jeho působnosti z hlediska zvláště chráněných území, v kategoriích přírodní rezervace a přírodní

strana 2 / 3

panárka, které by mohly být návrhem dotčeny a z hlediska regionálních územních systémů ekologické stability, nemá připomínky.

Stanovisko orgánu ochrany přírody k hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti:

Jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 77a odst. 4, písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, sděluje, že v souladu s ust. § 45i zákona č. 114/1992 Sb., **na území v působnosti KÚSK nelze vyloučit významný vliv předloženého záměru na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.**

Zdůvodnění stanoviska: Navrhovaný záměr – jeho část, se nachází v evropsky významné lokalitě Žehuňsko s předmětem ochrany roháče obecného, vrkoče útlého a významných typů evropských stanovišť a v ptačí oblasti Žehuňský rybník – Obora Kažjičky s předmětem ochrany bučáčka malého a chřástala kropenatého, ale i s výskytem mnoha dalších významných druhů vodních ptáků, které tato lokalita hostí. Samotná oprava stávajících zařízení na železničním úseku by neměla mít takový vliv na lokality, zejména proto, že se jedná o dočasnou záležitost za předpokladu, že práce budou prováděny pouze v úseku stávající stavby a nebude zasahováno do okolního prostředí.

Vzhledem k tomu, že v rámci záměru se počítá i s navýšením rychlosti mezi obcí Choťovice a obcí Zbraň (na úseku řešeném v rámci působnosti Středočeského kraje), je zde možné negativní ovlivnění populace vodních ptáků, neboť inkriminovaný úsek trati se nachází v oblasti 2 až 3 hnízdních okrsků bučáčka malého, který je zde předmětem ochrany. Každoročně podle údajů ornitologů dochází ke srážkám ptáků s vlakem, což by při zvýšené průjezdní rychlosti zvyšovalo už tak velké riziko kolize.

Z hlediska zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit významný vliv předloženého záměru na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá tento záměr dle § 4 odst. 1) písm. c) posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení dle § 7 cit. zákona. Oznámovatel je tedy povinen předložit oznámení záměru dle přílohy č. 3 popř. 4 cit. zákona. Počet paré musí odpovídat počtu dotčených územně samosprávných celků a počtu dotčených orgánů státní správy. Oznámení musí obsahovat hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Vzhledem k tomu, že záměr zasahuje na území více krajů, zašle oznámovatel oznámení dle § 6 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb. Ministerstvu životního prostředí. Ministerstvo rozhodne o

strana 3 / 3

tom, který krajský úřad je příslušný k provedení posouzení, a postoupí mu neprodleně oznámení k dalšímu řízení.

Ing. Josef Keřka, Ph.D.
vedoucí odboru životního prostředí a
zemědělství

v.z.

Ing. Simona Jandurová
odborový referent na úseku životního
prostředí

8.2 Doklad zpracovatele o autorizaci k provádění posouzení podle § 45i ZOPK

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

ODESÍLATEL:

Odbor mezinárodní ochrany
biodiverzity
Vršovická 65
100 10 Praha 10

ADRESÁT:

Vážený pan
prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.
Klešická 1554
190 16 Praha 9 - Újezd nad Lesy

V Praze dne 17. června 2010
Č. j.: 51627/ENV/10
1545/630/10

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo životního prostředí (dále jen "ministerstvo") jako příslušný správní orgán podle § 45i odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon") po provedeném správním řízení vyhovuje žádosti, č. j. 18287/ENV/10-485/630/10, kterou podal dne 1. 3. 2010

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.
narozený dne 27. 9. 1953 v Mostě,
bytem Klešická 1554, 190 16 Praha 9 - Újezd nad Lesy
a

**prodlužuje autorizaci
k provádění posouzení podle § 45i zákona.**

Autorizace se v souladu s § 45i odst. 3 zákona prodlužuje o dalších **5 let**, a to ode dne **19. 8. 2010**, jakožto dne vykonatelnosti tohoto rozhodnutí.

Autorizace je nepřenosná na jinou osobu.

Autorizaci je možno opakovaně prodloužit o dalších 5 let za podmínek stanovených vyhláškou č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody a krajiny (dále jen "vyhláška").

Odůvodnění:

Žadatel je držitelem autorizace k provádění posouzení podle § 45i zákona na základě rozhodnutí o udělení autorizace č. j. 630/1035/05 ze dne 18. 8. 2005, která mu byla udělena v souladu s § 45i odst. 3 zákona na dobu 5 let.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Dne 1. 3. 2010 byla ministerstvu doručena žádost č. j. 18287/ENV/10-485/630/10 o prodloužení uvedené autorizace. V souladu s ustanoveními § 45i odst. 3 zákona, § 28 odst. 2 zákona č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, ve znění pozdějších předpisů a § 5 vyhlášky ministerstvo potvrdilo přijetí žádosti, ověřilo, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení autorizace stanovené zákonem, a jelikož v období od předchozího udělení autorizace došlo ke změně skutečností rozhodných pro posouzení odborné způsobilosti autorizované osoby (od srpna 2005, kdy byla autorizace udělena, došlo ke změnám a vydání nových právních předpisů a k vydání několika metodických dokumentů souvisejících s činností autorizované osoby), nařídilo přezkoušení odborné způsobilosti žadatele. Přezkoušení se uskutečnilo dne 17. 6. 2010 s výsledkem "vyhověl", jak je uvedeno v záznamu z přezkoušení č. j. 18287/ENV/10-485/630/10, který je součástí podkladového spisu pro vydání tohoto rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že z přezkoušení nevyplývaly skutečnosti bránící prodloužení autorizace, předložená žádost obsahuje všechny náležitosti a jsou tak splněny všechny podmínky pro prodloužení autorizace k provádění posouzení podle § 45i zákona, rozhodlo ministerstvo tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad ministroví životního prostředí podáním na Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí.

Mgr. Dagmar Zíková
ředitelka odboru

Potvrzuji, že se vzdávám možnosti podání rozkladu proti tomuto rozhodnutí.

Datum: 17. 6. 2010

Podpis:

8.3 Fotopřílohy (autor V. Bejček)

Foto 1 V kritickém úseku těleso trati místy těsně kontaktuje rákosiny Žehuňského rybníka

Foto 2 Náletové dřeviny v okolí tělesa trati budou odstraněny